

בש"פ 1698/15 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 1698/15

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העוררת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: פלוני

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט י' ליפשיץ) במ"ת 13017-01-15 מיום 5.3.2015

תאריך הישיבה: ט"ו באדר התשע"ה (6.3.2014)

בשם העוררת: עו"ד סיגל בלום

בשם המשיב: עו"ד ישי ניב

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה מיום 5.3.2015 (מ"ת 13017-01-15, כב' השופט י' ליפשיץ), שהורה על שחרורו של המשיב ל"מעצר בית" בתנאים מגבילים.

רקע והליכים קודמים

עמוד 1

2. ביום 7.1.2014 הוגש נגד המשיב כתב אישום המייחס לו עבירה של סחיטה באיומים לפי סעיף 428 סיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) ושתי עבירות של החזקת סכין שלא כדין לפי סעיף 186(א) לחוק העונשין. על-פי המתואר בכתב האישום, ביום 31.12.2014 הגיע המשיב לסניף קופת חולים בעיר חדרה כשהוא נושא עמו סכין. המשיב נכנס לחדרה של המתלוננת שהיא רופאה בסניף, ולאחר מכן נכנסה אליו גם המתלוננת. בשלב מסוים, שלף המשיב את הסכין, היכה באמצעותה על השולחן ואיים על המתלוננת באומרו: "אל תשחקי איתי, אל תעשי בעיות, תני לי דקינט [תרופה פסיכיאטרית - ד.ב.א] עכשיו". המשיב חזר על איומיו מספר פעמים תוך שהוא מפנה את קת הסכין לעברה של המתלוננת. בעקבות איומים אלה נתנה לו המתלוננת מרשם כפי שביקש. בהמשך אותו יום נעצר המשיב בפתחו של בניין מגוריו בעת שיצא מביתו כשהוא נושא עמו את הסכין שבאמצעותה איים על המתלוננת.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המדינה בקשה למעצרו של המשיב עד תום ההליכים נגדו. כפי שעולה מהחלטת בית המשפט המחוזי, עובר לקבלת החלטה בבקשה, ובעודו עצור במעצר ימים, נשלח המשיב להסתכלות פסיכיאטרית. בחוות הדעת בעניינו נכתב, כי המשיב מוכר כחולה נפש ואובחן כלוקה "בהפרעה סכיזואקטיבית" וכי הוא עושה "שימוש בחומרים פסיכוכימיים". עוד נאמר בחוות הדעת, כי המשיב אחראי למעשיו וכשיר לעמוד לדין. כמו כן, לקראת הדיון בבקשה, ביום 17.2.2015 הוגש תסקיר מעצר בעניינו של המשיב, אשר לא כלל המלצה לשחרר את המשיב. בתסקיר ציין שירות המבחן, בין היתר, את התמכרותו של המשיב לכדורים פסיכיאטריים ואת מערכת היחסים המורכבת השוררת בינו לבין הוריו, אשר התקשו בשנים האחרונות, לרבות בזמן שקדם למעצרו, להציב בפניו את הגבולות הנדרשים. שירות המבחן העריך, כי בלי טיפול תרופתי מתאים וללא מסגרת מציבת גבולות, הסיכוי להישנות מקרים דומים מצדו של המשיב הוא גבוה.

4. בדיון שהתקיים בבקשה למעצרו של המשיב עד תום ההליכים עמדה המדינה על חומרת המעשים המיוחסים לו, על עברו הפסיכיאטרי ועל עברו הפלילי. בהקשר זה, צוין כי המשיב הורשע בעבר הלא רחוק בעבירות של איומים שהופנו כלפי אביו. המדינה עמדה על כך שנוכח האמור בתסקיר שירות המבחן ובהתחשב בעברו הפלילי של המשיב, חלופת מעצר בבית הוריו ובפיקוחם אינה מהווה חלופה שיש בה כדי לאיין את מסוכנותו. בא-כוח המשיב לא חלק על קיומן של ראיות לכאורה, אך לצד זאת טען כי ראיות אלה וכלל נסיבות המקרה מלמדות כי אין מדובר באירוע סחיטה "קלאסי". הוא הוסיף וטען, כי מעשיו של המשיב ננקטו על רקע מחלת הנפש שממנה הוא סובל, כי השימוש בסכין נעשה "באופן מרומז בלבד", וכי בזמן שהמשיב שהה עם המתלוננת בחדרה, היא התקשרה לאביו של המשיב ועדכנה אותו בדבר דרישותיו של האחרון ורק לאחר מכן נתנה לו את המרשם. בנסיבות אלה, נטען, לא ניתן לומר, כי מעשיו של המשיב עוררו במתלוננת חשש משמעותי. לבסוף, נטען כי המשיב מצוי במעצר במשך תקופה של כחודשיים אשר במהלכה אוזן מצבו הרפואי.

5. בהחלטתו מיום 5.3.2015 דחה בית משפט המחוזי את הבקשה לעצור את המשיב עד לתום ההליכים והורה על שחרורו בתנאים. בהחלטתו, ציין בית משפט המחוזי כי העבירות המיוחסות למשיב אינן קלות, כי אין חולק שיש קשר בין ביצוען לבין מחלתו, וכי נראה שיש גם בסיס לטענת בא כוח המשיב לפיה בזמן ביצוע העבירות המיוחסות לו נטל המשיב תרופות במינון מופרז. עם זאת, בית משפט המחוזי המשיך וקבע, כי בחלוף חודשיים מיום מעצרו של המשיב ובהתחשב בטיפול הרפואי שקיבל מאז נראה כי חל שיפור מסוים במצבו הרפואי והנפשי, כפי שניתן היה להתרשם גם בדיונים שהתקיימו בעניינו. שיפור זה במצבו של המשיב, כך נקבע, "מצדיק ומחייב את שחרורו". באשר לחלופה המוצעת בבית הוריו של המשיב ובפיקוחם, ציין בית משפט המחוזי, לאחר שחקר את ההורים, כי אמנם חלופה זו אינה חפה מקשיים, אך בנסיבות ונוכח השיפור הניכר שחל במצבו של המשיב, ניתן לשחררו אליה במתכונת הכוללת תנאים מגבילים כדלקמן: (א) המשיב יהיה נתון במעצר בית מלא בבית הוריו, כאשר אחד מהם יפקח על המשיב בכל עת; (ב) נאסר על

המשיב לצאת ממעצר הבית למעט לצורך התייצבות בבית המשפט ובמרפאה לבריאות "שער מנשה"; (ג) המשיב יוכל לפנות בבקשות לצאת ממעצר הבית לצורך פגישות עם עורכי דינו או לצורך טיפול רפואי, וככל שבקשותיו אלה יסורבו הוא יוכל לפנות לבית המשפט; (ג) למשיב הותרו "חלונות התאוררות" ממעצר הבית בין השעות 9:00 ל-12:00 ובין 16:00 ל-20:00 בפיקוח אחד מהוריו ובתחומי העיר חדרה בלבד; (ד) על המשיב נאסר ליצור קשר עם המתלוננת; (ה) כל אחד מן המפקחים יחתום על התחייבות צד ג' על סך 10,000 שקל; (ו) המשיב יחויב בהפקדה או ערבות בנקאית על סך 2,000 שקל מצדו של המשיב ובמתן התחייבות עצמית על סך 10,000 שקל.

6. לבסוף, בית משפט המחוזי קבע, כי ביום 11.3.2015 יתקיים בפניו "דין מעקב" שבו יציג המשיב אישור כי אכן התייצב בפני רופא מטפל וכן יוצג מסמך רפואי שיוכן על-ידי הרופא שבו יצוין, בין היתר, המתווה התרופתי-רפואי שנדרש בעניינו של המשיב. עוד נקבע, כי שירות המבחן יכין תסקיר מעקב בעניינו של המשיב אשר יוגש עד ליום 22.3.2015.

7. בית המשפט המחוזי הורה על עיכוב ביצוע של החלטתו עד ליום 6.3.105 בשעה 13.00.

הערר

8. המדינה עוררת כנגד שחרורו של המשיב לחלופת מעצר כמפורט לעיל. לטענת המדינה, חומרת המעשים המיוחסים למשיב, עברו הפלילי, מצבו הנפשי ותסקיר המעצר שהתקבל בעניינו מעידים על המסוכנות הנשקפת מן המשיב אשר אין בחלופת המעצר שעליה הורה בית המשפט המחוזי כדי לאינה. המדינה מדגישה, כי בית משפט המחוזי יחס בהחלטתו משקל משמעותי לאיזון במצבו הנפשי של המשיב בחודשיים האחרונים, אלא שהשיפור האמור הוא תוצאה ישירה משהותו במעצר שבו הוא מטופל תרופתית באופן מבוקר. לעומת זאת, כך נטען, החלטתו של בית המשפט המחוזי אינה נותנת מענה לצורך לוודא כי המשיב אכן מקבל טיפול תרופתי המאזן את מצבו. עוד נטען, כי הורי המשיב הגישו בעבר מספר תלונות במשטרה בגין איומים ואלימות שנקט כלפיהם המשיב, ואף הוצא נגדו צו הרחקה מבית הוריו ביום 6.11.2014, אשר הופר מספר פעמים עת הופיע המשיב בבית הוריו ואיים עליהם. על רקע זה, נטען כי אין ביכולתם של ההורים לשמש מפקחים סמכותיים ומציבי גבולות. כמו כן, צוין, כי אביו של המשיב הוא עד תביעה בתיק העיקרי ועדותו טרם נשמעה. לפיכך, טוענת המדינה כי יש להורות על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים.

9. בדיון שהתקיים בפני טען בא-כוחו של המשיב כי צדק בית המשפט המחוזי בהחלטתו - אשר הייתה מבוססת על בחינה זהירה של נסיבותיו של המשיב, כאדם שהוא בראש ובראשונה חולה, ושל יכולתם ומוכנותם של ההורים בעת הזו לפקח עליו. בא-כוח המשיב טען כי חרף הקשיים העולים מעברו של המשיב ניתן ללמוד כי כאשר הוא מאוזן מבחינה תרופתית לא עולה ממנו סכנה. על רקע זה, כך נטען, החלטתו של בית המשפט המחוזי התמקדה בכך שיובטח הטיפול התרופתי של המשיב, ובהתאם לכך בית המשפט המחוזי אף הורה על התייצבותו של המשיב במרפאה לשם קביעתו של פרוטוקול טיפול.

10. בא-כוח המשיב אף ציין כי התיק הנוגע להפרת צו ההרחקה, שאליו מפנה המדינה בטיעוניה, נסגר מחוסר ראיות, וכן הפנה לכך שהאיומים המיוחסים למשיב הם בדרגה נמוכה יחסית, עד כי המתלוננת חשה בנוח להתקשר לאבי המשיב ולדווח לו על האירוע בעוד המשיב יושב עמה בחדר.

11. באת-כוח המדינה חזרה והדגישה בתשובתה את החששות העולים מן המשיב אשר מתקשה לשלוט בהתנהגותו בשל התמכרותו, ואף חזרה והפנתה לעמדתו של שירות המבחן.

דין והכרעה

12. לאחר ששקלתי את הדברים עמדתי היא כי בעיקרו של דבר יש לדחות את הערר, בכפוף להבהרה וחידוד של חלק מן התנאים הנוגעים לשחרורו של המשיב לחלופת מעצר, באופן שיבטיח את הפיקוח עליו מן ההיבט של הטיפול שלו הוא זקוק ומהווה בפועל בסיס לשמירה על התנהגות נורמטיבית ובלתי מסכנת מצידו.

13. אקדים ואומר כי החששות שהעלתה המדינה בעררה, ופורטו בטעם רב על-ידי באת-כוחה בדיון בעל-פה, הם מובנים. עברו של המשיב, כמו גם ההתנהגות המפורטת בכתב האישום, מלמדים על כך שהוא עלול להיות מסוכן כאשר אינו שרוי במצב של איזון תרופתי. עם זאת, יש לשקול מנגד את העובדה שהמשיב מצוי כעת באיזון ושההחלטה לשחררו בתנאים נועדה להבטיח את המשך הטיפול בו.

14. החלטתו של בית המשפט המחוזי מתייחסת במפורש להתייבבותו של המשיב לקבלת פרוטוקול טיפול. בהקשר זה, אני מבקשת להוסיף כתנאי פורמאלי בהחלטה על השחרור את הקביעה שהמשיב יהיה מחויב לעמוד בכל דרישות הטיפול שיושטו עליו וששירות המבחן יקבל, מעת לעת, דיווח על עמידתו בהן. יש להניח שבית המשפט המחוזי ייתן הוראות נוספות בעניין זה במסגרת הדיון שצפוי להתקיים בפניו ביום 11.3.2015. בא-כוח המשיב הצהיר במהלך הדיון שהוא נכון לכך, והדברים פשוטים. אין צריך לומר שאי-עמידה של המשיב בדרישות הטיפול תהיה עילה לבקשה לעיון חוזר.

15. אכן, הלכה היא כי לא בנקל יסטה בית המשפט מהמלצה שלילית של שירות המבחן (ראו, למשל: בש"פ 3617/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (28.5.2014); בש"פ 660/15 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 8 (28.1.2015), והאסמכתאות הנזכרות שם). יחד עם זאת, בנסיבות העניין, ובהתחשב בכך שהתסקיר רובו ככולו עוסק בהתנהלותו של המשיב ובמערכת היחסים בינו לבין הוריו עובר לשיפור שחל במצבו אך לאחרונה, אני סבורה שיש לתת משקל להתרשמותו הבלתי-אמצעית של בית המשפט המחוזי מן ההורים ומחויבותם לפיקוח בעת הזו, כמו גם מן המשיב, באופן שיש בו כדי לאיין את מסוכנותו. בית המשפט המחוזי אף עמד על כך שמעקב על ידי שירות המבחן ימשיך ויהיה, למעשה, חלק אינטגרלי מהמשך המעקב אחר עמידתו של המשיב בתנאי השחרור. למעלה מן הצורך אציין כי הוריו של המשיב נכחו גם במהלך הדיון בפני ואף אני יכולתי להתרשם ממחויבותם לסייע למשיב. על רקע כל אלה, אני סבורה שיש לתת בכורה לשיקול של צמצום הפגיעה בחירותו של המשיב, ככל שניתן לאיין את מסוכנותו, וזאת בהתאם להוראת סעיף 21(ב)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996.

16. מאחר שהחלטה זו ניתנת בעיצומו של חג הפורים וזאת בערב שבת אני מורה בזאת על שחרורו של המשיב לפיקוח ההורים, בכפוף לכך שהחתימה על תנאי הערבות וההפקדה הכספית יושלמו עד ליום ראשון בשעה 12.00. יודגש, כי אין בכך כדי לשנות מהתנאים האחרים שנקבעו בהחלטתו של בית המשפט המחוזי, אשר בעינם עומדים.

17. אשר על כן, הערר נדחה, בכפוף לאמור בפסקה 14 לעיל.

עמוד 4

ניתנה היום, ט"ו באדר התשע"ה (6.3.2015).

ש ו פ ט ת
